

IV Õpitulemused ja õppesisu klassiti

5. klass, 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

AJAARVAMINE JA AJALOOALLIKAD			
<p>Milvi Martina Piir. Inimesed ajas. Avita</p> <p>Kuidas minevikust saab ajalugu? (õpetajale) https://ajalugu.haridusekraanil.ee/teoreetiline-osa/aeg-loos/kuidas-minevikust-saab-ajalugu</p> <p>Ajaarvamine: https://eelmine.e-koolikott.ee/kogumik/27179-Ajaarvamine ja https://e-koolikott.ee/en/oppematerjal/27179-Ajaarvamine/248981</p> <p>Sajandite määramine: https://sisuloome.e-koolikott.ee/node/2195</p> <p>Ajalooa seotud mõisted: https://wordwall.net/et/resource/4723958/ajalugu/m%c3%b5isted-ptk-1-4-inimesed-ajas-5kl</p> <p>Mida hoitakse muuseumis, mida arhiivis?: https://www.ra.ee/oppematerjal/muuseum-ja-arhiiv/?filters=age=pohikooli-ii-aste</p> <p>Kristo Siig. 5. klassi ajaloo kursused:</p> <p>video 7, Ajaarvamine https://www.youtube.com/watch?v=qTWQIoEsiF8</p> <p>video 3, Ajaloo uurimine ja ajalooallikad https://www.youtube.com/watch?v=DXnDMvXyqHg&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=3</p> <p>video 4, Kirjalikud ajalooallikad ja arhiivid https://www.youtube.com/watch?v=62SNFtqiCf8&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=4</p> <p>video 5, Esemelised ajalooallikad, muuseumid, arheoloogia ja muinsuskaitse, osad 1-3</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=dWaNedAa83Y&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=5&t=2s</p> <p>Ajalooallikad ja nende eesmärgid https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/15907-Ajaloo-allikad-ja-eesmargid</p> <p>Muinasaja allikad ja nende uurimine https://vara.e-koolikott.ee/node/941</p>			
Õppesisu kirjeldus (tegevused)	Õpitulemused	Hindamine	Arendatavad digipädevused
<p>Ajaarvamisega seotud mõisted ja ajaloo perioodid: muinasaeg, vanaaeg, keskaeg, uusaeg, lähiajalugu. Ajalugu ja ajalooallikad.</p> <p>Allikate tõlgendamine: kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas, muuseum ja arhiiv.</p> <p>Muuseumid Rakveres.</p> <p>Arheoloogia. Kunda Lammasmägi.</p> <p>Ajatelg.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab kontekstis mõisteid, lühendeid ja fraase sajand, aastatuhat, eKr, pKr, araabia number, Rooma number, kirjalik allikas, suuline allikas, esemeline allikas; 2) teab ajaloo periodiseerimise üldisi põhimõtteid; 3) leiab õpitu põhjal lihtsamaid seoseid; 4) kasutab ajaloo kaarti ning töötab lihtsamate allikatega. 	<p>Oskab kirjutada lühikest lugu mineviku kohta, näiteks enda varasemast elust.</p> <p>Töö põhilistele ajaloo allikatele.</p> <p>Töö aastaarvude sajanditeks teisendamisele.</p> <p>Plakati kujundamine muuseumi kohta.</p> <p>Õppekäik muuseumisse (nt Linnus, Linnakodaniku majamuuseum, Politseimuuseum).</p>	<p>Infootsing, internetis algallika tuvastamine, tõepärasus.</p> <p>Korrektse e-kirja kirjutamine, saatmine, manus.</p> <p>Digiturvalisus.</p>

AJALOOSÜNDMUSED, AJALOOLISED ISIKUD JA ELUOLU

Kristo Siig. 5. klassi ajaloo kursused:

video 9, Eesti kiviaeg <https://www.youtube.com/watch?v=r0zfYixq5R8&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=15>

video 10, Eesti pronksi ja rauaaeg <https://www.youtube.com/watch?v=AXLPo5oJcoc&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=16>

video 11, muistne vabadusvõitlus <https://www.youtube.com/watch?v=7cIwQWJrPJc&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=17>

video 12, Eesti keskaeg: <https://www.youtube.com/watch?v=Zhgb7dsacw&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=18>

video 13, Rootsi aeg <https://www.youtube.com/watch?v=Nf4VETK1k0&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=19>

video 14, Aadlike elu Eestis tsaariajal <https://www.youtube.com/watch?v=qWnkg0rnAF0&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=20>

video 15, Talurahva elu tsaariajal <https://www.youtube.com/watch?v=L7Dm9YDybeI&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=21>

video 16, Eesti rahvuslik ärkamisaeg

<https://www.youtube.com/watch?v=9GZb5NOIIZk&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=22>

video 17, Eesti iseseisumine ja vabadussõda <https://www.youtube.com/watch?v=tpiLS5ygWCw&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=24>

video 20, nõukogude aeg https://www.youtube.com/watch?v=nbQm_RsEC-4&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=26

video 21, laulev revolutsioon <https://www.youtube.com/watch?v=UKyIk-iN8Rw&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=27&t=360s>

video 22, Eesti uus iseseisusaeg <https://www.youtube.com/watch?v=zBgVJ5Ry78M&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=28>

Eesti rahvarõivad: <https://rahvaroivad.ee/>

Rahvusarhiivi fotinfosüsteem www.ra.ee/fotis (otsisõna: rahvariided, rahvarõivad)

Rahvakalender: <http://www.folklore.ee/Berta/kalender.php>

Õppekäik kodukohaga seotud ajaloolisesse kirikusse. Õppematerjali iga maakonna keskaja kohta leiab: “Eesti kultuurilooline õppematerjal”:

<https://www.eays.edu.ee/%C3%B5ppematerjalid/ajalugu#h.3f41i6c8va5b>

Pirita klooster: <http://www.piritaklooster.ee/birgitiinid-pirital/>

Niguliste kirik: <https://nigulistemuuseum.ekm.ee/niguliste-muuseum/pusiekspositsioon/>

Õppekäik kodukohaga seotud ajaloolisesse paika. Õppematerjali iga maakonna muinasaja kohta leiab: “Eesti kultuurilooline õppematerjal”:

<https://www.eays.edu.ee/%C3%B5ppematerjalid/ajalugu#h.3f41i6c8va5b>

Ühe minuti loeng. Kas kiviajal Eesti aladel elanud inimesed jõid piima? http://novaator.err.ee/v/uhe_minuti_loeng/eaf7f5fb-f5ad-4c6a-97b2-c615885af281

Rõuges valmib iidsete ehitusvõtete abil muinasasula: <http://menu.err.ee/v/uudised/elu/e503ce4d-e0fc-4b23-a202-e77bb002780a>

ERMi muuseumitund:

“Ellujäämiskursus kiviajal”. Valga muuseum: <https://www.valgamuuseum.ee/naitused/pusinaitus/muinasaga/>

Muinasaegne matus: <https://e-koolikott.ee/et/oppematerjal/26468-Millest-koneleb-muinasaegne-matus#283865-Millest-koneleb-muinasaegne-matus>

Eesti ajaloo pöördepunktid: <http://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:18442> (lk 30 või lk 32).

Pildid Eestimaal sündinud asjust: “Eesti esiaeg ja muistne vabadusvõitlus”: <https://www.youtube.com/watch?v=STfD0Qubc7Q>

Rakvere linnus: <https://virumaamuuseumid.ee/rakvere-linnus/programmid/>

Keskaegne linn: <https://www.youtube.com/watch?v=ORfLgV6jpig>

Eesti keskaja linnad: <https://www.youtube.com/watch?v=QhyUI3H2qqA>

Keskaegne toidulaud: <http://tarbija24.postimees.ee/2606480/keskaegne-toidulaud-tallinnas-ohtralt-soola-ja-olut>

Linn ja kaubandus Eesti keskajal: <https://www.youtube.com/watch?v=updC9kKvLds>

Linnaloomad keskajal: <https://www.youtube.com/watch?v=GdLCnlANlgQ>
 Elu maal keskajal: <https://learningapps.org/1192680>
 Põllumajanduse areng: <https://www.taskutark.ee/pollumajanduse-areng/>
 Keskaja muusikast: <https://www.taskutark.ee/keskaja-muusika/> ja selle näiteid: <https://sites.google.com/tg.edu.ee/muusikaajalugu/2-keskaeg/2-2-gregooriuse-laul>
 Teleseriaal “Wikmani poisid” 10. osa (min-st 15.35). Arutelu Forseliuse rollist Eesti talurahvahariduse ajaloos <https://www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/19504>
 Tartu Ülikool: www.ra.ee/fotis (otsisõna: Tartu ülikooli peahoone).
 Tartu ülikool (1913): <https://www.youtube.com/watch?v=bCj06wjiFLO>
 Eesti raha ajalugu: <https://www.eestipank.ee/muuseum/eesti-raha-ajalugu>
 “Pealtnägija”: legendaarsed Kaubamaja müüjad rääkisid nõukogude defitsiidist: <https://menu.err.ee/316150/pealtnagija-legendaarsed-kaubamaja-muujad-raakisid-noukogude-defitsiidist>
 Film “Kuidas elad, Virumaa?": <https://www.efis.ee/et/filmiliigid/film/id/3405>
 Laul “Ei ole üksi ükski maa”: <https://www.youtube.com/watch?v=LKpk601H0ss>

Õppesisu kirjeldus (tegevused)	Õpitulemused	Hindamine	Arendatavad digipädevused
Ajaloosündmused ja silmapaistvad isikud kodukohas, Eestis, Euroopas ning maailmas. Elu linnas ja maal, rahu ja sõja ajal, eluolu, tegevusalad, elamud, rõivastus, toit, haigused, kultuur ja traditsioonid, nende muutumine ajas. Muinasaeg. Ötzi. Vana-Egiptus. Vana-Kreeka. Aristophanes. Vana-Rooma. Julius Caesar	1) kirjeldab mõnda kodukohas aset leidnud minevikusündmust, pärimust, rahvalaulu jms; katkujutud Virumaal, kirjeldab inimeste eluolu minevikus; 2) teab kodukohast pärit silmapaistvaid isikuid ja nende saavutusi; 3) oskab koostada lihtsamat ajaliini ja lühijuttu ajaloolisest isikust ning mineviku eluolust; 4) kirjeldab eluolu erinevusi maal ja linnas (ka Rakveres), sõja ja rahu ajal ning nende erinevusi minevikus ja nüüdisajal;	Kirjutab jutukese egiptlaste uskumustest. Plakati joonistamine Kreeka vaasist. Kontrolltöö õpiku abiga Rooma kohta. Teab jutustada lugu Vanast Testamendist.	Google Drive`i kasutamine, uute failide ja kaustade loomine, kaustale nime panemine ja muutmine. Google Drive`is faili salvestamine ja jagamine.
Eesti muinasaeg: arheoloogia, usund. Viikingite retked. Kloostrite asutamine. Frangi riik. Rüütel Roland. Ristisõjad. Eestlaste muistne vabadusvõitlus. Jüriöö ülestõus. Jüripäev. Kesksed rahvakalendri tähtpäevad õppeaasta lõikes. Kaubandus ja linnad. Eesti keskaeg. Virumaa, Rakvere-pärimused, allikad. Suured maadeavastused. Kolumbus.	5) loob õpitu vahel lihtsamaid seoseid; 6) teab eestlaste olulisi rahvakalendri tähtpäevi (pööripäevad, mardi- ja kadripäev, vastlapäev, jõulud, lihavõtted jne); 7) tunneb Eesti rahvale omaseid traditsioone, kombeid-toidud, rõivad, mööbel, uskumusi; 8) loob seoseid minevikupärandi ja tänapäevase elu vahel, näiteks perekonna tavandite muutumine ajas; pulmad, lapse sünd, matused jne; 9) teab mõnd kohamuistendit või pikemat muinasjuttu,	Plakat elust kloostri. Jutukese koostamine rüütliväe kohta. Vastab eestlaste muistset vabadusvõitlust, oskab põhilist välja tuua. Vaenlase retked Virumaale. Töö kaardiga-viikingite retked. Koostab jutu hariduse ja luterluse tähtsusest. Rollimäng või Peeter I reformidest. Prantsuse lihtrahva ja aadlike elu	Kasutab erinevaid digikeskkondi õppetöö läbimiseks. Suhtlemine õpetajaga erinevates videorakendustes: (Google Meet jt.), ekraani jagamine, mikrofon, kaamera. Tekstitöötlus, slaidikava.

<p>Katoliku kiriku lõhenemine. Suuline pärimus eestlastel: muistendid, rahvalaulud, vanasõnad. M. Luther. Hariduse levik. Kooliõpetaja Forselius. Venemaa tugevumine. Peeter Suur. Prantsuse revolutsioon. Eesti rahvuslik ärkamisaeg. Eesti Vabariigi loomine. K. Päts. Teine Maailmasõda, diktaatorid Hitler ja Stalin . Elu Eesti NSV-s. Eesti taasiseseisvumine. L. Meri. Eesti 21.saj. algul.</p>	<p>õpetlikku vanasõna. Seos Rakvere ja Virumaaga.</p>	<p>võrdlemine. Eesti talupoegade ja mõisnike elu võrdlemine. Virumaa mõisad. Pildi joonistamine Eesti rahvariietest. Koostab ise kodukohaga seotud muistendi. Rühmatöö õpetlike vanasõnadega- annab tõlgendada kiusamise vastasena! Ajalehe uudise koostamine Eesti vabariigi loomisest. Diktatuuri põhijooned. Töö kaardiga-Euroopa Liidu riigid.</p>	
<p>Emakeel-oskab end väljendada suuliselt ja kirjalikult, kasutab ainealast sõnavara, järgib õigekeelsusnõudeid. Matemaatika-ajaarvamine. Kirjandus-õpilane märkab oma ja teiste kultuuride erinevusi. Kunst-esteetika, loominguline eneseväljendusoskus. Kehaline kasvatus-väärtustab kehalise aktiivsuse tähtsust eri ajastuil. Loodusained-õpib mõistma geograafilise asendi mõju inimühiskonna arengule. Võõrkeeled-õpilasi suunatakse teistest kultuuridest lugu pidama.</p>			